

Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi/
Journal of Travel and Hospitality Business
Cilt/Vol: 20(1),Yıl/ Year:2023, ss/pp,6-23
Gönderim Tarihi/ Received: 22.09.2022
Kabul Tarihi /Accepted:12.12.2022
DOI: 10.24010/soid.1178413

Araştırma Makalesi/ Research Article

Kültürel Değerlere Yönelik Farkındalık Demografik Değişkenlere Göre Değişir mi? Cizre/Şırnak'ta Bir Araştırma

Does Awareness of Cultural Values Change According to Demographic Variables? A Research in Cizre/Şırnak

Doç. Dr. Sedat ÇELİK
Şırnak Üniversitesi
Turizm ve Otel İşletmeciliği Y.O.
E-posta: sedattcelik@gmail.com

Nevzat YILDIZ
Şırnak Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
E-posta: nyildiz@sirnak.edu.tr

Ahmet ALTUĞ
Şırnak Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
E-posta: ahmetserdar_47@hotmail.com

Öz

Bu araştırmanın amacı yerel halkın kültürel değerlere yönelik tutumlarını belirlemek ve kültürel değerlere yönelik tutumlarının demografik değişkenlere (yerelde yaşam süresi, kuşak, medeni durum, cinsiyet, eğitim) göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Bu amaç çerçevesinde nicel araştırma yöntemi kullanılmış olup, veriler anket tekniği ile toplanmıştır. Araştırma Şırnak'ın Cizre İlçesinde yapılmış olup kolayda örneklem yöntemi ile örnekleme yoluna gidilerek 384 katılımcıdan veri toplanmıştır. Veriler faktör analizi, t-testi ve ANOVA analizlerine tabi tutulmuştur. Analizler sonucunda katılımcıların Cizre ile ilgili kültürel değerlere yönelik olarak farkındalıkları üç boyut (kültürel değerlere yönelik tutum (KDYT), kültürel çalışmalara destek (KÇD), yerel yönetimin katkısı (YYK)) altında ortaya çıkmıştır. Bu boyutlara yönelik tutumların yaşam süresi, kuşak, cinsiyet, medeni durum ve eğitim değişkenlerine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarının literatüre katkı sunacağı ve karar vericilere yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel değer, Miras, X Y Z kuşakları, Demografik değişken, Yerelde yaşam süresi, İkametgâh süresi, Cizre.

Abstract

The aim of this research is to determine the attitudes of the local people towards cultural values and to reveal whether their attitudes towards cultural values differ according to demographic variables (life expectancy in the local area, generation, marital status, gender, education). For this purpose, quantitative research method was used and data were collected by survey technique. The research was carried out in Cizre District of Şırnak and data were collected from 384 participants by sampling with convenience sampling method. Data were subjected to factor analysis, t-test and ANOVA analyzes. As a result of the analyzes, the awareness of the participants about the cultural values related to Cizre emerged under three dimensions (attitude towards cultural values (KDYT), support for cultural studies (KÇD), contribution of the local government (YYK)). It has been determined that the attitudes towards these dimensions differ according to the variables of life expectancy, generation, gender, marital status and education. It is thought that the results of the research will contribute to the literature and will guide the decision makers.

Key Words: Cultural Value, Heritage, X Y Z generations, Demographic variable, Length of life in the local, duration of residence, Cizre.

Extended Summary

It is extremely important that the people who know and live the local culture are aware of their cultural values and make their culture sustainable (Akpınar, et al. 2019). In this context, cultural awareness encompasses "the ability to be aware of the courtesy and morals, values, beliefs and attitudes that form the basis of society" (Quappe, et al. 2005). The aim of this research is to determine the attitudes of the local people towards cultural values and to reveal whether their attitudes towards cultural values differ according to demographic variables (life expectancy in the local area, generation, marital status, gender, education). Additionally, this study was based on two important theories (Generation theory and place attachment theory).

In this study, quantitative research method was used and data were collected by survey technique. The research was carried out in Cizre District of Şırnak and data were collected from 384 participants by sampling with convenience sampling method. According to the results of the factor analysis, cultural values were discussed in three dimensions (Attitude Towards Cultural Values (KDYT), Supporting Cultural Studies (KÇD), Contribution of Local Government (YYK)). According to the anova and t-test results; It has been revealed that the X generation has a higher attitude than the Y generation and the Y generation has a higher attitude than the Z generation in terms of the attitudes towards the KDYT and KÇD dimensions. The opposite is true for the YYK dimension.

Those with a high life expectancy in the local area have higher perceptions of KDYT and KCD dimensions. In this case, it can be said that those with a high life expectancy in the local area are more likely to support cultural values and cultural studies. It has been determined that the attitudes towards the KDYT dimension do not differ according to gender, but differ in the YYT and KÇD dimensions. In addition, it has been determined that the attitudes towards the YYK dimension do not differ according to marital status, but the attitudes towards the KDYT and KÇD dimensions vary according to the marital status." When we look at the perceptions of the participants towards cultural values in general, it is seen that the perception of the contribution of the local government ($\bar{x}$:2.50) is lower than the other dimensions (KDYT: $\bar{x}$:4.26, KÇD: $\bar{x}$:4.18).

In this study, as in every study, there are some limitations. Our research area is limited to Cizre and quantitative research method. By working in other districts of Şırnak province, the perceptions of the local people living in the cultural and religious tourism routes that will develop in the future, towards cultural values can be revealed. In addition, more in-depth information can be obtained by using the qualitative research method. In addition, the subject will be further clarified if it is investigated how other variables such as personality, cultural structure and social structure can affect awareness of cultural values with causal (regression) models.

1. Giriş

Küreselleşme ile küçük bir köye dönüşen dünya, kültürel anlamda tek tipleşmeye başlamıştır. Ekseriyetle batı kültürünün diğer kültürler üzerinde tahakküm kurması ile kültürel küreselleşme gerçekleşmektedir (Mahiroğulları, 2005). Bu durum yerel kültürlerin yozlaşması, yok olması, kültürel farkındalığın ve çeşitliliğin yok edilmesi ve kültürel çatışmaların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Rzayeva, 2020). Bu olumsuz durumun önüne geçebilmek için ülkeler ve uluslararası kuruluşlar çeşitli önlemler almaktadırlar. Örneğin UNESCO 1972 yılında Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşmeyi imzalamıştır ve kültürel ve doğal mirasın

korunması gerekliliğinin altı çizilmiştir. Ayrıca UNESCO 2003'te "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Sözleşme Metninde küreselleşmenin hoşgörüsüzlük, kültürel mirasın bozulması, kaybolması ve yok olmasına neden olduğuna ve buna karşı özellikle somut olmayan kültürel mirasın korunması gerektiğine vurgu yapmaktadır (UNESCO, 2003). Türkiye de bu çerçevede Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde SOKÜM daire başkanlığı ve il müdürlüklerince çalışmalar yürütülmektedir.

Kurum ve kuruluşların yapacağı çalışmalar yerel kültürün yok olmaması veya bozulmaması için başlı başına yeterli değildir. Yerel kültürü bilen ve yaşayan halkın kültürel değerlerinin farkında olması ve kültürünü sürdürebilir kılması son derece önemlidir (Akpirinç, vd. 2019). Bu öneme binaen kültürel mirasın/değerlerin korunmasına yönelik çeşitli çalışmalar (Srivasta, 2015; Gülduran ve Gürdoğan, 2021; Kahraman vd., 2018; Shimray, 2019) yapılmıştır. Bu çalışmalarda üniversite öğrencilerinin (Keçe, 2015; Dinç vd., 2011; Polat 2018; Karadeniz, 2020), eğitimcilerin (Srivastava, 2015), yerel halkın (Akpirinç ve Mancı, 2019; Bal, 2021) kültürel değerlere yönelik farkındalık düzeyleri araştırılmıştır. Yerel halkın farkındalık düzeylerinin ele alındığı çalışmalarda (Morsümbül, 2014; Akpirinç ve Mancı, 2019, Bal, 2021) kültürel değerlere yönelik algının cinsiyet, medeni durum, yaş gibi çeşitli değişkenlere göre değiştiği görülmektedir. Ancak özellikle kuşak farklılıklarının ve yerelde yaşam süresinin kültürel değerlere yönelik farkındalıkları üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu ortaya koyan çalışma sayısı oldukça sınırlıdır. Oysa kuşak teorisi çerçevesinde kuşaklar arasındaki farklılık (Morsümbül, 2014) ve yer bağılılığı teorisi çerçevesinde yerelde yaşam süresinin (Karaca Yılmaz vd., 2017) yerel halkın tutumları üzerinde önemli etkileri olabilmektedir. Bu minvalde konunun demografik değişkenler açısından ele alınarak, gruplara göre farklılık gösterip göstermediği, demografik değişkenlerin kültürel değerlere yönelik tutumları ne kadar etkilediği tespit edilmemesi, konunun daha iyi açıklanmasına katkı sağlayacaktır. Bu sayede kültür ve turizm paydaşlarına, karar vericilere, politika yapıcılara ve yerel halka, kültürel değerlere yönelik farkındalık oluşturulması ve yapılması gerekenlerle ilgili önerilerin geliştirilmesi önemlidir. Bu öneme binaen kültürel miras açısından önemli bir zenginliği barındıran Cizre ilçesi bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Son yıllarda turist gruplarının Cizre'ye geldiği görülmektedir. Turizm sektörünün kültür üzerindeki etkileri düşünüldüğünde, henüz turizm sektörü gelişmeden burada bu çalışmanın yapılması sonraki yıllarda araştırmanın tekrar edilmesi zamansal açıdan ve kültüre bakış açısındaki gelişim süreçlerini de değerlendirmek adına önem arz etmektedir.

Yapılan açıklamalar ışığında çalışmanın amaçları a) Yerel halkın kültürel değerlere yönelik farkındalık düzeylerini tespit etmek b) kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarının demografik değişkenlere, yerelde yaşam süresine ve kuşaklara göre farklılaşma durumunu ortaya koymak c) katılımcılarda konu ile ilgili farkındalık oluşturarak kültürel değerlerin korunmasına yönelik katkıda bulunmaktır. Bu bağlamda bu çalışma, kültürel farkındalığa yönelik tutumların, özellikle *kuşak ve yerelde yaşam süresi, önceki çalışmalarda pek araştırılmaması bu araştırmayı önemli ve özgün kılmaktadır*. Ek olarak Cizre gibi kadim bir yerde kültürel değerler ile ilgili çalışmanın daha önce pek yapılmamış olması da çalışmaya değer katmaktadır. Ayrıca kültürel değerlere yönelik tutumların anlaşılması açısından kuşak, yerelde yaşam süresi ve demografik değişkenlere göre farklılıkların belirlenerek yerel halkın konuya ilişkin tutumlarının daha derinlemesine anlaşılması sağlanılarak kültürel mirasın korunması noktasında yapılacak planlamalara katkı sunulması beklenmektedir. Çalışmanın bu aşamasından sonra kavramsal çerçeveye değinilmiş, teorik arka plan ve hipotezler ortaya konulmuş, yöntem açıklanmış, analiz ve bulgular ortaya çıktıktan sonra sonuç ve tartışma bölümlerine değinilmiştir.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Kültürel Farkındalık

Türk Dil Kurumu farkında olmayı; “görülmesi veya bilinmesi gereken şeylerden haberi bulunmak, kavranması gereken bir şeye dikkat etmek” şeklinde tanımlamıştır. Bir başka tanımlamada ise farkındalık; “kişinin kendi durumunu, faaliyetleri, düşünceleri için bir bağlam sağlayarak başkalarının faaliyetlerini anlamadır” (Dourish, 1992). Kişinin kendi seçeneklerini belirlemesi, duygularını ve çevresinde olup biten uyarıcıları anlamlandırabilmesi için bir şeylerin farkına varması yani fark etmesi gerekmektedir. Farkındalık kelimesinin içinde bulundurduğu düşünce, davranış ve tutum eskiden beri görülmekte hatta fark etmenin düşünceler üzerinde önemli bir etkisi olduğu anlaşıldığından beri farkındalık ile ilgili önemli çalışmalar yapılmaktadır (Birkök, 2017: 27). Birkök (2017)’e göre, farkındalık sonucu oluşan tutum ve davranışlarla kişide kültürel birikim meydana gelmektedir. İçerisinde bulunduğumuz toplumda farkındalığımızı anlamamız bir hayli zordur. Doğduğumuzdan beri aynı toplum içerisinde var oluyoruz ve sadece o toplumun kültürünü benimsemiş olmamızdan ötürü farkında olmamız bir hayli güçleşir (Quappe, vd. 2005).

Araştırmada önemli görülen diğer kavram kültürdür. Kültür; “herhangi bir gurup veya insan kategorisinin üyelerini diğer grup ve üyelerinden ayıran zihnin kolektif programlaması” olarak tanımlanmaktadır (Hofstede, 2001: 9). Düşünmek, hissetmek, hareket etmek, beceriler, inanç ve tutumlar gibi toplumun değer unsurları kültürü oluşturur (Hofstede, 2001: 9-10). Kültür, toplumun kendisine ait olan ve onu diğer toplumlardan farklı kılan bir nevi kimliktir. Toplumun fikirleri, inançları, benimsenen ve kabul edilen diğer topluluklarla paylaşılan geleneklerdir (Atay, 2005). Bu bağlamda kültürel farkındalık ise “toplumun temelini oluşturan nezaket ve ahlak kurallarının, değerlerin, inançların ve tutumların farkında olma yeteneğini” kapsar (Quappe, vd. 2005). Buckley ise kültürel farkındalığı; “farklı kültürden olan insanların düşünme ve davranış biçimleri hakkındaki bilgi derecesi” olarak açıklamaktadır. Kültürel farkındalık sayesinde insanların sahip olduğu somut ve somut olmayan kültürel değerleri geleceğe taşınabilir aksi takdirde özellikle küreselleşmenin etkisi hegemon güçlerin sahip olduğu kültürlerin yerel kültürleri değiştirmesi ve yozlaştırması söz konusu olur. Burada yerel halkın rolü oldukça önemlidir. Bu öneme binaen 1987 tarihli Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması Tüzüğü’nün Madde 3’te “*Sakinlerin katılımı ve koruma programının başarısı için esastır ve teşvik edilmelidir. Tarihi kentlerin ve kentsel alanların korunması her şeyden önce sakinlerini ilgilendirir.*” Madde 16’da ise “Katılımlarını ve katılımlarını teşvik etmek için, okul çağındaki çocuklardan başlayarak tüm sakinler için genel bir bilgilendirme programı oluşturulmalıdır.” (ICOMOS, 1987) şeklinde ifade edilmiştir. Kültürel mirasın korunması ve bu süreçte halkın katılımının sağlanması ve halka görev verilmesi koruma programlarının başarısında oldukça önemli görülmektedir.

2.2. Teorik Arka Plan ve Hipotezler

Bu çalışmada kültürel değerlere yönelik farkındalık düzeyleri demografik değişkenlere (cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, kuşak ve yerelde yaşam süresine) göre değerlendirilmektedir. Bu bağlamda iki önemli kurama dayanılarak çalışma yürütülmüştür. Birinci kuram kuşak kuramıdır. Kuşak kavramı olarak Türk Dil Kurumu (2022) tarafından “Yaklaşık olarak aynı yıllarda doğmuş, aynı çağın şartlarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, kaderleri paylaşmış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişilerin topluluğu” şeklinde tanımlanmıştır. Kuşak teorisi ise belirli bir zaman içinde dünyaya gelen kişilerin benzer değerleri, davranışları ve yaşam tarzlarının olacağına vurgu yapmaktadır (Aka, 2018). Her ne kadar kişileri belli dönemlere ayırmak zor olsa da

araştırmalarda; bebek patlaması kuşağı (1946-1964), X kuşağı (1965-1979), Y kuşağı (1980-1999), M kuşağı (1999-2002) ve Z kuşağı (2003 ve sonrası) (Aygün, 2013) olarak ayrılmıştır. Bu çalışmada ankete katılanlar X, Y ve Z kuşağından oluşmaktadır. Kısaca X kuşağı dünyanın önemli değişim ve dönüşümlerine maruz kalan bu kuşak, toplumcu, mücadeleci, sadık ve idealist bir kuşak olarak bilinir. Y kuşağındakiler ise; hayatın her alanını sorgulayan, yeniliğe ve değişime açık, yüksek eğitilmiş özelliklere sahiptirler. Z kuşağı ise dünya zevklerine düşkün, teknolojiyi hızlı kavrayan, işleri hızlı ve titiz yapan, sadakatsiz ve kolay vazgeçebilen, dürüst, farklılığı benimseyen kişilerdir (Ayhün, 2013; Aka, 2018; Taş vd., 2017). Kuşaklar arasında yaşın büyüklüğü ve küçüklüğü ile ilişkilidir. Nitekim yaş ve kuşak farklılığı kişilerin kuşaklara göre tutum ve algılarını değiştirmektedir. Morsümbül (2014), kültürel değerlerin üç kuşak arasındaki değişiminin Ankara örneğinde incelenmesi adlı çalışmada, üç kuşak arasındaki değer uyumlarını inceleyerek bu üç kuşak arasındaki değer önceliklerinde değişimin derece ve yapısı üzerine yoğunlaşmıştır. Sonuç olarak da kuşaklar arasındaki değer değişiminin yavaş olduğu ancak kuşaklar arasındaki değer oryantasyonunun değiştiği ve bu değişimin hızlı ve tutarlı olduğu görülmüştür. Ayrıca Bal (2021) yaş değişkenine göre kültürel mirasın içsel farkındalık boyutuna göre farklılık gösterdiğini ve yaş arttıkça içsel farkındalık düzeyinin arttığını tespit etmiştir. Akpirinç ve Mancı (2019) çalışmalarında yaş arttıkça kültürel miras farkındalığının arttığını bulgulamışlardır. Araştırmalara istinaden aşağıdaki hipotez belirlenmiştir;

H1: Kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarından KDYT, KÇD ve YYK algısı, istatistiksel olarak, kuşak değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Bu araştırmanın ikinci teorik arka planı yere bağlılık teorisi çerçevesinde oluşturulmuştur. Kullanılan değişken yerelde yaşam süresidir ancak yerelde yaşam süresinin yere bağlılık ile ilişkisi oldukça yüksektir (Atsız vd. 2022). Bu yüzden bağlanma teorisi bu araştırma için dayanak oluşturabilir. Bowlby (1969) tarafından ortaya konulan bağlanma teorisi kişi ile ebeveyn arasındaki bağlılığı ifade ederken bir yere veya mekâna bağlılık içinde kullanılabilir. Bu çerçevede insan ve yer arasındaki ilişkiyi esas alan yer bağlılığı teorisi ortaya konulmuştur. Teoriye göre, kişinin bir yere bağlılık düzeyi arttıkça o yeri sahiplenme düzeyi artmaktadır. Buna istinaden bağlandığı yerden farklı bir yere gitme ihtimali düşmektedir. Bu durum yerelde yaşam süresi ile yere bağlılık arasındaki ilişkinin zaman boyutunu gösterir. Dolayısı ile sahiplenilen yerin kültürel mirası, değerleri daha önemli hale gelmektedir. Bu noktada İşçi vd. (2018) çalışmalarında yerel halkın kültürel mirasa yönelik algısı araştırıldığında halkın bölgedeki yaşam süresinin dikkate alınması gerektiğini önererek konunun önemine dikkat çekmişlerdir. Araştırmalara istinaden aşağıdaki hipotez belirlenmiştir;

H2: Kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarından KDYT, KÇD ve YYK algısı, istatistiksel olarak, yerelde yaşam süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Konu ile ilgili araştırmalarda demografik değişkenlerinde dikkate alındığı görülmektedir. Dinç ve arkadaşları (2011) yaptıkları çalışmada Uşak Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin Uşak ili ve çevresinde bulunan tarihi ve kültürel eserler hakkında ilgi ve verdikleri önem düzeylerinin cinsiyete göre farklılık göstermediği, ancak tarihi ve kültürel eserler hakkında bilgi ve farkındalık düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiğini bulgulamışlardır. Çalışmada tarihi ve kültürel eserler üzerindeki bilgi ve farkındalığın erkeklerde daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Ablak vd., (2014) öğrenciler üzerine yapmış oldukları çalışmada Kırşehir de bulunan tarihi ve kültürel turizm değerleri hakkındaki tutumlarını farklı değişkenler açısından belirlemeye çalışmışlardır. Analiz sonucunda tarihi ve kültürel turizm değerlerine yönelik tutumun

cinsiyete göre farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Farklı bir örnekleme, Srivastava (2015), üniversite düzeyindeki öğretmenler arasında kültürel miras farkındalığı üzerine yapmış olduğu çalışmasında kadın ve erkek öğretmenlerin kültürel miras konusunda farkındalık sahibi olduklarını ancak kadınların erkeklere oranla kültürel miras farkındalıklarının daha fazla olduğunu bulgulamıştır. Benzer örneklem grubunda Polat (2018) öğretmen adaylarının kültürel miras konusundaki tutum ve farkındalıkları üzerine yaptığı çalışmasında elde edilen sonuçlara göre, cinsiyetin kültürel mirasa yönelik tutum ve farkındalık algısı üzerinde farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Polat, vd. (2018). Keçe (2015)'nin çalışmasında ise cinsiyetin tarihi ve kültürel turizm değerlerine yönelik tutumlarda etkili olduğu ve kadın öğretmen adaylarının erkeklere göre tutumlarının daha üst düzeyde olduğu belirlenmiştir. Yerel halk örnekleminde yapılan araştırmada, Akpırınç ve Mancı (2019) çalışmalarında, yerel halkın yaşadığı bölgenin kültürel mirasına ilişkin farkındalık ve deneyim düzeyini çeşitli demografik değişkenlere göre araştırmışlardır. Araştırma sonucunda yerel halkın kültürel mirasa yönelik farkındalık düzeyinin eğitim durumuna, cinsiyete ve medeni duruma göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bal (2021) çalışmasında, yerel halkın kültürel miras farkındalık düzeyini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Yaptığı çalışmada kültürel miras farkındalığını dışsal ve içsel farkındalık olarak ele almıştır. Araştırma sonucunda dışsal farklılık algısının medeni duruma göre farklılık gösterdiği ve evli bireylerin dışsal farkındalık algısının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmalar neticesinde aşağıdaki hipotezler belirlenmiştir;

H3: Kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarından KDYT, KÇD ve YYK algısı, istatistiksel olarak, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H4: Kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarından KDYT, KÇD ve YYK algısı, istatistiksel olarak, medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H5: Kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarından KDYT, KÇD ve YYK algısı, istatistiksel olarak, eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

3. Yöntem

Kültür toplumların hafızası ve insanları şekillendiren bir sistem olması nedeni ile oldukça önemlidir. Kültürü oluşturan unsurların modern dünyada yaşam alanlarımızda sürdürülebilirliği toplumun geçmişten günümüze ve geleceğe ulaşması açısından elzemdir. Bu nedenle bu çalışmada tarihi ve kültürel yapısı ile önemli bir yere sahip olan Cizre ilçesinde yerel halkın kültürel değerlere yönelik farkındalık düzeylerinin belirlenmesi ve demografik değişkenlere göre farklılıkların ortaya konulması amaçlanmıştır. T.C. Şırnak Üniversitesi Etik Kurulu Başkanlığı'nın 26/02/2022 tarih ve 2021/5 sayılı etik onayı çerçevesinde, nicel araştırma yöntemi tercih edilmiş ve verilerin elde edilmesinde anket tekniği kullanılmıştır.

3.1. Araştırma Alanı

Cizre, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Dicle bölümü sınırları içerisinde yer alır. Batısında İdil, doğusunda Silopi, kuzeybatısında Güçlükonak, kuzeyinde Şırnak ili ve güney kısmında ise Suriye'ye komşudur (Şekil 1). Cizre'nin doğusunda Cudi Dağı, kuzeyinde ise Gabar Dağı bulunmaktadır (Karademir, 2019).

Coğrafi konumu itibarıyla geçmişte medeniyetlerin merkezinde yer alması günümüze doğru ise ticaret yolu (ipek yolu) üzerinde bulunması, şehrin içerisinden

geçen ve ona hayat veren Dicle Nehri'ni barındırması ilçenin önemini arttırmaktadır. Dicle Nehri geçmişte bölgeyi ada konumunda bıraktığından ismini ada anlamına gelen "Cezire" den almıştır. İslam hakimiyeti altına girip İslam kültürünü benimsedikten sonra bölge cazibe merkezi haline gelmiştir. Günümüze kadar ulaşan; Kırmızı Medrese, Abdaliye Medresesi, Mecidiye Medresesi (bugün Şeyh Seyda Camii), Süleymaniye Medresesi (bugün Meydan Başı Cami), Nizemülmülk'ün Cizre'de inşa ettirdiği Radviye Medresesi gibi yapıların varlığı bunun kanıtıdır (Saban, vd., 2013).

Şekil 1: Cizre ve çevresi haritası (AFAD, 2022).

Dicle Nehri kenarında kurulmuş olan Cizre, deniz seviyesinden 380m yükseklikte, Fırat ve Dicle Nehirleri arasında kalan Mezopotamya sınırları içerisinde kalmakta ve günümüze kadar ulaşan önemli ticaret yolları üzerinde bulunmaktadır. Bu ticaret yolları Asur döneminde yapılan tarihi Akabe Yolu ve İpek yoludur (Karademir, 2019).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Şırnak'ın Cizre ilçesi olarak belirlenmiştir. Cizre 76.733 erkek ve 74.966 kadın olmak üzere toplamda 151.699 nüfusa (TUİK, 2021) sahiptir. Bu çalışmada tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Hem yüz yüze hem de online anket tekniği ile 384 katılımcıya anket yapılmıştır. Anketler yazarlar tarafından 06.02.2021-30.07.2021 tarihleri arasında hem online hem de yüz yüze toplanmıştır. Çalışmanın Cizre'de yapılmasının en önemli nedeni tarihi ve kültürel geçmişi ile önemli bir yer olması ve henüz yeni yeni turizm sektörüne açılıyor olmasıdır. Bu bağlamda kültürel değerlerin ortaya çıkarılması ve bunun sürdürülebilirliğinin sağlanması için turizm sektörü gelişmeden araştırmanın yapılması önemli görülmüştür. Turizm geliştikten sonra benzer çalışmalar yapılarak kıyaslama yapılabilir ve zamanla nasıl bir dönüşüm yaşandığı ortaya konulabilir.

3.3. Veri toplama aracının hazırlanması

Araştırmada bu çalışma için hazırlanan anket soruları 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm 5 demografik soruyu (cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, yaş kuşağı, yerelde yaşam süresi), ikinci bölüm kültürel değerlere yönelik farkındalığı belirlemeye yönelik tutum ifadelerinden oluşmaktadır. Kültürel değerlere yönelik farkındalık soruları 3 boyut ve 28 soruyu içermektedir ve Uysal'ın (2018) çalışmasından alınmıştır. Kültürel değerlere yönelik tutum sorularına yönelik cevap seçenekleri Likert ölçeği dikkate alınarak 1-Kesinlikle katılmıyorum...5 Kesinlikle katılıyorum şeklinde belirlenmiştir.

Veri toplama aracının iç ve dış güvenilirliğine bakmak için Cronbach Alpha değerlerine bakılmıştır. Ayrıca geçerlilik için, yüzeysel geçerlilik, kapsam geçerliliği ve yapı geçerliliğine (Büyüköztürk vd., 2012) bakılmıştır. Hazırlanan anket formu 20 kişiye dağıtılmış, anlaşılmayan sorular düzeltilmiş bu şekilde yüzeysel geçerlilik sağlanmıştır. Kapsam geçerliliği için anket formu uzman iki akademisyene gönderilmiş ve önerileri

alınmıştır. Yapı geçerliliği için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Uysal'dan (2018) alınan ifadeler daha önce bir ölçek olarak kullanılmadığından ve gerekli geçerlilik analizleri yapılmamış olduğundan, bu araştırmada doğrulayıcı faktör analizi yapılmasına gerek duyulmamıştır. Sadece açımlayıcı faktör analizi yapılması yeterli görülmüştür.

4. Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara yönelik tanımlayıcı bilgiler, faktör analizi, t-testi ve ANOVA analizi sonuçları verilmiştir.

4.1. Katılımcılara yönelik bilgiler

Cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, yerelde yaşam süresi, kuşak değişkenlerine yönelik tanımlayıcı bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcılara yönelik bilgiler

Değişkenler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	143	37,2
	Erkek	241	62,8
Medeni Durum	Evli	241	62,8
	Bekar	143	37,2
Eğitim Durumu	İlköğretim	69	18,0
	Lise	185	48,3
	Üniversite	129	33,7
Yerelde Yaşama Süresi	5 yıl ve altı	57	14,8
	6-10 yıl	29	7,6
	11-15 yıl	10	2,6
	16-20 yıl	12	3,1
	21-25 yıl	63	16,4
	26 yıl ve üstü	213	55,5
Kuşak	Z Kuşağı	85	22,1
	Y Kuşağı	182	47,4
	X Kuşağı	117	30,5

Tablo 1'e bakıldığında katılımcıların çoğunluğu erkek (%62,8), evli (62,8%) ve lise mezunu (%48,3) dur. Katılımcıların çok azı (%14,8) 5 yıl ve altında süre Cizre'de yaşıyorken %55,5'i 26 yıl ve üzerinde süre Cizre'de yaşamaktadırlar. Ayrıca katılımcıların %47,4'ünün Y kuşağında oldukları görülmektedir.

4.2. Faktör ve güvenilirlik analizine yönelik bulgular

Kültürel değerlere yönelik tutum ifadelerine açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve 3 faktör altında tutum ifadelerinin ele alınabileceği belirlenmiştir. Faktör analizi yapılırken faktör yüklerinin 0,50'nin üzerinde, kümülatif değerlerin 0,30'un üzerinde ve KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değerinin en az 0,50 ve Bartlett testi sonucunun anlamlı olmasına ve eş kökenlilik ve özdeğere (1 ve üstü) dikkat edilmiştir. Ayrıca temel bileşenler analizi ve varimax döndürme tekniği kullanılmıştır (Sekaran, 2003). Düşük faktör yükü olan (0,50'nin altında olanlar) ve binişik değerler (fark >0,10) analiz dışı bırakılmıştır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012). Güvenilirlik için Cronbach Alpha katsayısının 0.70 olması dışsal-içsel güvenilirlik için yeterli kabul edilmiştir (Büyüköztürk, 2005; 171).

Tablo 2: Kültürel değerlere yönelik faktör analizi sonuçları

Faktör	İfadeler	Kümülatif $\bar{x}$	Öz değer	KDYT	YYK	KÇD	Cronbach Alpha	Açıklanan Varyans
Kültürel Değerlere Yönelik Tutum (KDYT) Basıklık: 2,090 Çarpıklık: -3.39 $\bar{x}$:4,26	KT8	.88	4,32	14.25	.883		0.97	41.2
	KT9	.87	4.27		.881			
	KT10	.85	4.21		.877			
	KT7	.87	4.34		.835			
	KT11	.73	4.02		.818			
	KT5	.81	4.31		.813			
	KT6	.82	4.35		.808			
	KT3	.87	4.40		.807			
	KT4	.79	4.29		.792			
	KT2	.87	4.44		.783			
	KT13	.63	3.92		.759			
	KT23	.71	4.24		.691			
Kültürel Çalışmaları Destekleme (KÇD) Basıklık:-,368 Çarpıklık: -,956 $\bar{x}$:4,18	KT28	.73	4.00	4.09		.781	0.94	19.41
	KT26	.87	4.29		.713			
	KT27	.78	4.17		.690			
	KT24	.72	4.19		.694			
	KT25	.85	4.33		.675			
	KT22	.76	4.10		.628			
Yerel Yönetimin Katkısı (YYK) Basıklık: -1,81 Çarpıklık: -2,36 $\bar{x}$:2,50	KT18	.78	2.15	1.14		.875	0.90	17.67
	KT16	.77	2.71		.843			
	KT19	.74	2.28		.835			
	KT17	.72	2.51		.824			
	KT15	.67	2.55		.811			
	KT20	.61	2.78		.769			
Toplam Açıklanan Varyans: 78,2, Toplam Cronbach Alpha Değeri: 0,95								

Bu çerçevede 28 soruluk kültürel değerlere yönelik ifadelerden 4'ü analizden çıkarılmıştır. Sonuç olarak 12 soru ile Kültürel Değerlere Yönelik Tutum (KDYT) boyutu, 6 soru ile Yerel Yönetimin Katkısı (YYK) boyutu, 6 soru ile Kültürel Çalışmaları Destekleme (KÇD) boyutu oluşmuştur. Faktör isimlendirmeleri ifade içeriklerine göre belirlenmiştir. KDYT, KÇD, YYK boyutlarının açıkladığı varyans sırasıyla %41,2, %19,41, %17,67 olarak tespit edilmiş olup toplam açıklanan varyans %78,2'dir. Ayrıca ifadelerin iç-dış güvenilirliğine bakılmış olup KDYT, KÇD ve YYK'nin Cronbach Alpha değerleri sırasıyla 0.97, 0.94 ve 0.90'dır. Toplam güvenilirlik ise 0.95'tir.

4.3. Hipotez Testleri

Kültürel değerlere yönelik algının cinsiyet ve medeni durum değişkenlerine göre farklı olup olmadığına bakmak için öncelikle değişkenlerin normallik varsayımına bakılmıştır. Değişkenlerin, çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında (KDYT: -2,09-3,29, KÇD: -1,81-2,36, YYK: ,36--95) Brown (2006)'in belirttiği değerlere göre (çarpıklık: -3-+3, basıklık: -10-+10) normal dağılım gösterdiği tespit edilmiş ve daha sonra iki gruplu

değişkenler için t-testi, 3 ve fazla grubu olan değişkenler için ANOVA analizi yapılmıştır. Var olan farklılıkların ne kadar etkili olduğunu görmek için de eta kare etki analizi de yapılmıştır. Eta kare için 0.01 küçük, 0,06 orta, 0,14 değeri geniş etki büyüklüğünü ifade etmektedir (Can, 2016).

Tablo 3: Kültürel değerlere yönelik algıların medeni durum ve cinsiyete göre t-testi sonuçları

Medeni Durum	Gruplar	N	$\bar{x}$	Standart Sapma	t	df	p	η^2
KDYT	Evli	241	4,4502	,79869	4,11	204,992	0,00	0,05
	Bekar	143	3,9505	1,31670				
KÇD	Evli	241	4,4025	,82317	4,90	212,088	0,00	0,07
	Bekar	143	3,8147	1,28539				
YYK	Evli	241	2,4108	1,09354	-1,89	262,846	0,059	-
	Bekar	143	2,6538	1,27791				
Cinsiyet								
KDYT	Kadın	143	4,1480	1,03671	-1,674	382	0,095	-
	Erkek	241	4,3330	1,05279				
KÇD	Kadın	143	4,0221	1,07034	-2,318	382	0,02	0,01
	Erkek	241	4,2794	1,04010				
YYK	Kadın	143	3,3485	1,01493	13,161	382	0,00	0,31
	Erkek	241	1,9986	,94514				

Medeni durum değişkenine göre kültürel değerlere yönelik algının farklılık gösterip göstermediği t-testi ile ölçülmüştür (Tablo 3). T-Testi sonucuna göre KDYT (t:4,11, df: 204,992, p<0,05) ve KÇD (t:4,90, df: 212,088, p<0,05) boyutlarının medeni duruma göre farklılık gösterdiği ancak YYK (t:-1,89, df: 262,846, p>0,05) boyutunun farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır (Tablo 3). Bu durumda evlilerin KDYT ($\bar{x}$: 4,45, **ss.:** 0,79) ve KÇD ($\bar{x}$: 4,40) boyutlarına yönelik algısı yüksek düzeyde iken bekarların (KDYT: $\bar{x}$: 3,95, YYK: $\bar{x}$: 3,81) düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Etki analizi (η^2) değerlerine göre medeni durumun KDYT ($\eta^2=0,05>0,14$) ve KÇD ($\eta^2=0,07>0,14$) değişkenleri üzerinde orta düzeyde etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Cinsiyet değişkenine göre yapılan t-testi sonucuna bakıldığında ise sadece YYK boyutuna yönelik algının (t:13,161, df:382 p=0,00<0,05) cinsiyete göre farklılık gösterdiği, ancak KDYT ve KÇD boyutlarına yönelik algının cinsiyete göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu durumda kadınların ($\bar{x}$: 3,34, ss.:1,01) YYK'ye yönelik algılarının erkeklerden ($\bar{x}$: 1,99, ss.: 0,94) daha yüksek olduğu görülmüştür. Etki analizine göre cinsiyetin YYK üzerinde geniş bir etkiye sahiptir ($\eta^2=0,31>0,14$).

Kuşak, eğitim durumu ve yerelde yaşam süresine göre kültürel değerlere yönelik algı farklılıklarına bakmak için ANOVA analizi yapılmıştır. ANOVA analizi yapılırken varyanslar homojen dağıldığında ANOVA, homojen dağılmadığı durumda ise Welch'in F ve p değerleri dikkate alınmıştır. Varyansların eşit olduğu durumlarda Tukey testi, eşit dağılmadığı durumlarda Tamhane's T² testine (Karagöz, 2016) başvurulmuştur.

Tablo 4: Kuşaklara göre kültürel değerlere yönelik farklılıkların analizi (ANOVA)

Değişkenler	Gruplar	n	$\bar{x}$	Standart Sapma	F	p	Farklılık	η^2
KDYT	Z kuşağı	85	3,8206	1,38381	12,022*	0,00	Y, X	0,06
	Y kuşağı	182	4,2949	1,05444			Z,X	
	X kuşağı	117	4,5385	,54056			Z,Y	
KÇD	Z kuşağı	85	3,6471	1,34995	25,215*	0,00	Y, X	0,10
	Y kuşağı	182	4,1648	1,03053			Z,X	
	X kuşağı	117	4,6026	,57145			Z,Y	
YYK	Z kuşağı	85	2,9059	1,29520	43,840*	0,00	X	0,15
	Y kuşağı	182	2,7537	1,10717			X	
	X kuşağı	117	1,8148	,83442			Z,Y	

*Varyanslar homojen dağılmadığından Welch testi değerleri dikkate alınmıştır.

Yapılan ANOVA analizi sonucunda; KDYT ($p=0,00<0,05$, $F:12,022$), YYK ($p=0,00<0,05$, $F: 25,215$) ve KÇD ($p=0,00<0,05$, $F: 43,840$) değişkenlerine yönelik algının kuşaklara göre anlamlı farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bu farklılığın hangi guruplara göre nasıl değiştiğine bakmak için, varyanslar eşit dağılmadığından Tamhane T^2 post hoc testine bakılmıştır. Yapılan test sonucunda KDYT boyutuna yönelik algının her grup arasında farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır ve algı düzeyi yüksekten düşüğe doğru X ($\bar{x}:4,53$, ss.0,54), Y ($\bar{x}:4,29$, ss.1,05), Z ($\bar{x}:3,82$, ss.1,38) şeklindedir. KÇD boyutuna yönelik sonuçlar ise KDYT boyutu ile benzerlik göstermektedir. KÇD boyutunda X ($\bar{x}:4,60$, ss.0,57), Y ($\bar{x}:4,16$, ss.1,03) ve Z ($\bar{x}:3,64$, ss.1,34) grupları açısından her birinin diğeri ile farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Çıkan sonuca göre KÇD'ye yönelik olarak X kuşağının Y ve Z kuşağından, Y kuşağının da X kuşağından daha yüksek düzeyde algıya sahip oldukları görülmektedir. YYK boyutuna yönelik algıların ise X ($\bar{x}:1,81$, ss.0,83) ile Y ($\bar{x}:2,75$, ss.1,10) ve Z ($\bar{x}:2,90$, ss.1,29) arasındaki farktan kaynaklandığı görülmektedir. Ortaya çıkan sonuca göre X kuşağı yerel yönetimlerin katkısının oldukça düşük düzeyde görmekte iken Y ve Z kuşağı bu YYK'yı yüksek düzeyde görmektedirler. Bu durumda X kuşağının KDYT ve KÇD boyutuna yönelik algısının yüksek, Y kuşağının orta, Z kuşağının ise düşük düzeyde olduğu YYK boyutuna yönelik algının ise tam tersi durumda olduğu görülmektedir. Etki analizine göre; kuşak değişkeninin KDYT ($\eta^2=0,06<0,14$) ve KÇD ($\eta^2=0,10<0,14$) boyutu üzerinde orta, YYK boyutu ($\eta^2=0,15>0,14$) üzerinde geniş düzeyde etkisi bulunmaktadır.

Tablo 5: Yerelde yaşam süresine göre kültürel değerlere yönelik farklılıkların analizi (ANOVA)

Faktörler	Yerelde Yaşam Süresi	n	$\bar{x}$	Standart Sapma	F	p	Farklılık	η^2
KDYT	a-15 yıl ve altı	96	3,9453	1,31677	8,225*	0,00	c	0,04
	b-16-31 yıl	124	4,2204	1,14208				
	c-32 yıl ve üstü	164	4,4837	,69458				
KÇD	a-15 yıl ve altı	96	3,7691	1,28722	18,015*	0,00		0,08
	b-16-31 yıl	124	4,0659	1,10387				
	c-32 yıl ve üstü	164	4,5152	,72091			a, b	
YYK	a-15 yıl ve altı	96	2,5069	,98584	7,076*	0,00		0,04
	b-16 -31 yıl	124	2,8105	1,30532			c	
	c-32 yıl ve üstü	164	2,2642	1,11106				

*Varyanslar homojen dağılmadığından Welch testi değerleri dikkate alınmıştır.

Kültürel değerlere yönelik algının yerelde yaşam süresine göre farklılık gösterip göstermediği ANOVA analizi ile ortaya konulmuştur. Analiz sonucunda; KDYT ($p=0,0002<0,05$, $F:8,225$), KÇD ($p=0,004<0,05$, $F:18,015$) ve YYK ($p=0,004<0,05$, $F:7,076$) boyutlarına yönelik algıların yerelde yaşam süresine göre farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bu duruma göre 15 yıl ve altı süre Cizre'de yaşayan grubun KDYT boyutuna yönelik algısının ($\bar{x}$: 3,94, ss. 1,31) 32 yıl ve üstü yaşayan gruba ($\bar{x}$: 4,48, ss.0,69) göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. KÇD boyutunda 32 yıl ve üstü yerelde yaşayan grubun ($\bar{x}$: 4,51, ss. 0,72) KÇD boyutuna yönelik algısının 15 yıl ve üstü ($\bar{x}$: 3,76, ss. 1,28) ile 16-31 yıl gruplarına ($\bar{x}$: 4,06, ss. 1,10) göre daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. YYK boyutunda ise yerelde yaşam süresi 16-31 yıl ($\bar{x}$: 2,81, ss. 1,30) olan grubun YYK boyutuna yönelik algısının 32 yıl ve üstü yaşayan ($\bar{x}$: 2,26, ss. 1,11) gruba göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Etki analizine göre ise yerelde yaşam süresinin KDYT boyutu ($\eta^2=0,04<0,06$) üzerinde düşük, KÇD boyutu ($\eta^2=0,08>0,06$) üzerinde orta ve YYK boyutu üzerinde ($\eta^2=0,04<0,06$) düşük düzeyde etkisi olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6: Eğitim durumuna göre kültürel değerlere yönelik farklılıkların analizi (ANOVA)

Faktörler	Eğitim Durumu	n	$\bar{x}$	Standart Sapma	F	p	Farklılık	η^2
KDYT	1-İlköğretim	69	4,3708	,83707	2,368*	0,09		--
	2-Lise	185	4,3473	,95509				
	3-Üniversite	129	4,0853	1,24972				
KÇD	1-İlköğretim	69	4,4203	,78726	13,013*	0,00	3	0,07
	2-Lise	185	4,3739	,95411				
	3-Üniversite	129	3,7778	1,20588				
YYK	1-İlköğretim	69	2,5048	1,16771	3,475*	0,03	3	0,01
	2-Lise	185	2,3604	1,26424				
	3-Üniversite	129	2,6977	1,00190				

*Varyanslar homojen dağılmadığından Welch testi değerleri dikkate alınmıştır.

Kültürel değerlere yönelik algıların eğitim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak için ANOVA analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda, eğitim durumuna göre KDYT boyutuna yönelik algıların farklılık göstermediği, ancak KÇD ($p=0,00<0,05$, $F: 13,013$) ve YYK ($p=0,03<0,05$, $F:3,475$) boyutlarına yönelik farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. KÇD boyutuna yönelik olarak üniversite grubunun algı düzeyinin ($\bar{x}$:3,77, ss.1.20) lise ($\bar{x}$:4,37, ss.0,95) ve ilköğretim ($\bar{x}$:4,42, ss.0,78) gruplarına göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. YYK boyutuna yönelik algıda ise; lise grubu ile üniversite grubu arasında bir farklılık olduğu ($p=0,03<0,05$, $F: 3,475$) görülmektedir. Bu sonuca göre üniversite grubunun YYK'ye yönelik algı düzeyinin ($\bar{x}$:2,69), ss.1,00) lise grubunun algı düzeyinden ($\bar{x}$:2,36, ss.: 1,26) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Etki analizine bakıldığında; eğitim değişkeninin KÇD boyutu ($\eta^2=0,07>0,06$) üzerinde orta, YYK boyutu üzerinde ise küçük düzeyde bir etkisi olduğu görülmektedir.

5. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Cizre ilçesinde yaşayan yerel halkın kültürel değerlere yönelik algı düzeyleri tespit edilmiş ve bu algının yerelde yaşam süresi, kuşak, eğitim durumu, medeni durum ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılıkların olup olmadığı araştırılmıştır. Anket tekniği ile elde edilen veriler analize tabi tutularak hipotezler sınanmıştır.

Analizler sonucunda “H1: Kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarından KDYT, KÇD ve YYK algısı, istatistiksel olarak kuşak değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi kabul edilmiştir. KDYT ve KÇD boyutlarına yönelik tutumlarda X kuşağının Y kuşağından, Y Kuşağının ise Z kuşağından daha yüksek tutuma sahip olduğu ortaya çıkmıştır. YYK boyutuna yönelik ise tersi bir durum söz konusudur. YYK boyutunda yerel yönetimlerin katkısına yönelik ifadeler bulunmaktadır. X kuşağı yaşça daha büyük ve yerelde yaşam süresinin daha yüksek olması nedeni ile sahiplenme duygusu daha fazla olacağından ve kültürel değerleri daha fazla önemsediklerinden YYK boyutuna yönelik tutumlarının düşük düzeyde olması olasıdır. Bu durum beklenen bir sonuçtur. Çünkü X kuşağının geleneksel ve tarihi değerlere yönelik algısı diğer kuşaklara göre daha yüksektir. Ayrıca X kuşağının yerel yönetimleri gözlemleme ve yapılanları yakından takip etme durumları söz konusu olduğundan diğer kuşaklara göre farklı algılayabilirler. Benzer bir çalışmada kuşak değişkeni değil ama yaş değişkenini kullanan Kamel (2019) çalışmasında kültürel miras alanlarına yönelik kültürel farkındalığın yaşa göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir.

“H2: Kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarından KDYT, KÇD ve YYK algısı, istatistiksel olarak, yerelde yaşam süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi kabul edilmiştir. Çıkan sonuca göre yerelde yaşam süresi yüksek olanların KDYT ve KÇD boyutlarına yönelik algıları daha yüksektir. Bu vesile ile yerelde yaşam süresi yüksek olanların kültürel değerlere yönelik ve kültürel çalışmalara destek vermeleri daha olasıdır denilebilir. Nitekim Yılmaz vd., (2017) çalışmalarında yerelde yaşam süresi arttıkça kültürel miras farkındalığının arttığını tespit etmişlerdir. Ek olarak YYK boyutuna yönelik olarak 16-31 yıl yerelde yaşayan grubun, yerel yönetimin kültürel değerlere katkısına yönelik algısının 32 yıl ve üstü yerelde yaşayan gruba göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yer bağlılığı teorisine göre yere bağlılık arttıkça orayı sahiplenme ve oradan ayrılmama ihtimali artmaktadır. Dolayısı ile yaşanan yerin kültürünü sahiplenme ve koruma güdüsü uzun süre yaşayanlarda daha yüksek olabilmektedir (Bowlby, 1969). Bundan dolayı uzun süre yaşayanların yerel yönetimlerin katkısını az görebilmeleri beklenen bir durumdur. Bu açıdan bakıldığında yerelde yaşam süresi düşük olan kişilere yönelik kültürel değerlerin tanıtılması ve bilgilendirilmesi onların da kültürel değerlere sahip çıkma eğilimleri artacaktır.

Kültürel değerlere yönelik algının yerelde yaşam süresine göre farklılık gösterip göstermediği ANOVA analizi ile ortaya konulmuştur. Analiz sonucunda; KDYT ($p=0,0002<0,05$, $F:8,225$), KÇD ($p=0,004<0,05$, $F:18,015$) ve YYK ($p=0,004<0,05$, $F:7,076$) boyutlarına yönelik algıların yerelde yaşam süresine göre farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bu duruma göre 15 yıl ve altı süre Cizre’de yaşayan grubun KDYT boyutuna yönelik algısının ($\bar{x}$: 3,94, ss. 1,31) 32 yıl ve üstü yaşayan gruba ($\bar{x}$: 4,48, ss.0,69) göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. KÇD boyutunda 32 yıl ve üstü yerelde yaşayan grubun ($\bar{x}$: 4,51, ss. 0,72) KÇD boyutuna yönelik algısının 15 yıl ve üstü ($\bar{x}$: 3,76, ss. 1,28) ile 16-31 yıl gruplarına ($\bar{x}$: 4,06, ss. 1,10) göre daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. YYK boyutunda ise yerelde yaşam süresi 16-31 yıl ($\bar{x}$: 2,81, ss. 1,30) olan grubun YYK boyutuna yönelik algısının 32 yıl ve üstü yaşayan ($\bar{x}$: 2,26, ss. 1,11) gruba göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Etki analizine göre ise yerelde yaşam süresinin KDYT boyutu ($\eta^2=0,04<0,06$) üzerinde düşük, KÇD boyutu ($\eta^2=0,08>0,06$) üzerinde orta ve YYK boyutu üzerinde ($\eta^2=0,04<0,06$) düşük düzeyde etkisi olduğu belirlenmiştir.

“H3: Kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarından KDYT, KÇD ve YYK algısı, istatistiksel olarak, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi kısmen kabul edilmiş olup KDYT boyutuna yönelik tutumların cinsiyete göre farklılaşmadığı ancak YYT ve KÇD boyutlarında farklılaştığı tespit edilmiştir. Erkeklerin

YYK boyutuna yönelik algılarının daha düşük olmasının nedeni, erkeklerin sosyal ve kamusal alanlarda daha aktif olmaları ve yerel yönetimlerin faaliyetlerini daha fazla görebilmelerinden kaynaklı olabilir. Doğu kültürünün hâkim olduğu Cizre’de kadınların sosyal alanlarda varlık göstermeleri sınırlı düzeydedir. Dolayısı ile böyle bir farklılık beklenen bir durumdur. KÇD’ye yönelik tutumların cinsiyete göre değiştiği görülmekle birlikte cinsiyetin etkisi %1 civarındadır. Akpırınç ve Mancı (2019) yerel halka yönelik yapmış oldukları araştırmalarında cinsiyetin kültürel farklılıklara yönelik tutumlarda farklılık oluşturmadığını belirlemişlerdir. Benzer bir sonuç Gülduran ve Gürdoğan, (2021) çalışmalarında Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü çalışanlarının somut olmayan kültürel miras ile ilgili tutumlarının cinsiyet değişkenine göre değişmediğini tespit etmişlerdir. Dinç vd. (2011) araştırmaları sonucunda erkeklerin tarihi ve kültürel eserlere yönelik farkındalıklarının kızlara göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Ancak Ablak vd. (2014) aday öğretmenlere yönelik yapmış oldukları çalışmalarında cinsiyete göre tarihi ve kültürel turizm değerlerine yönelik tutumlarda farklılık tespit etmemişlerdir. Keçe (2015) ise tam tersi bir sonuç ile farklılık tespit etmiş ve kadınların kültürel değerlere yönelik tutumlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Benzer şekilde Polat (2018) öğretmenlerin kültürel miras farkındalıklarının cinsiyete göre değişmediğini bulgulamışlardır. Srivastava (2015) çalışmasında ise Hindistan’da öğretmenlere yönelik yaptıkları araştırmada kültürel miras farkındalığının beş boyutundan sadece bir tanesinin cinsiyete göre farklılaştığını (kadınların daha yüksek) tespit etmişlerdir.

“H4: Kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarından KDYT, KÇD ve YYK algısı, istatistiksel olarak, medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi kısmen kabul edilmiş olup, YYK boyutuna yönelik tutumların medeni duruma göre farklılık göstermediği ancak KDYT ve KÇD boyutlarına yönelik tutumların medeni duruma göre değiştiği tespit edilmiştir. *“Evli olanların KDYT ve KÇD boyutlarına yönelik algısının bekarlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumun, evli olanların aile ve toplum sorumluluğunun bekarlara göre daha yüksek olabilmesinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca YYK boyutuna yönelik hem evli hem bekar katılımcıların katılım düzeyleri düşük düzeydedir. Yani yerel yönetimlerin kültürel değerlere yönelik katkı sunmadıklarını belirtmişlerdir.* Gülduran ve Gürdoğan, (2021) çalışmalarında benzer bir konu olan somut olmayan kültürel miras ile ilgili tutumların medeni durum değişkenine göre değişmediğini tespit etmişlerdir. Diğer bir araştırmada ise Bal (2021) evli bireylerin dışsal farkındalık algısının bekarlara göre daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir.

“H5: Kültürel değerlere yönelik farkındalık boyutlarından KDYT, KÇD ve YYK algısı, istatistiksel olarak, eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi kısmen kabul edilmiş olup, KDYT boyutuna yönelik algıların eğitim durumuna göre farklılaşmadığı ama KÇD ve YYK boyutlarına yönelik tutumların eğitim durumuna göre değiştiği tespit edilmiştir. KÇD boyutuna yönelik algıda üniversite mezunlarının lise ve ilköğretime göre daha düşük düzeyde olduğu, YYK boyutunda ise üniversite mezunlarının lise mezunlarından farklılaştığı, üniversite mezunlarının YYK algı düzeylerinin lise mezunlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Üniversite mezunları üniversitelerin kamu kurumları ile iş birliği yaparak yapmış oldukları etkinlik ve çalışmalarda daha görünür olabildikleri düşünüldüğünde ve üniversite mezunlarının kamu ve özel sektörde çalışma hayatında bulunmalarının lise mezunu öğrencilere göre daha mümkün olduğundan, yerel yönetimlerin kültürel değerlere yönelik katkılarını lise öğrencilerine göre daha iyi görme şansına sahip olabilirler. Bu fark bundan kaynaklı olabilir. KÇD boyutunda üniversite mezunlarının kültürel çalışmaları daha az desteklemeleri beklenen bir durumdur. Üniversitelerde gençlerin farklı kişiler, dersler ve öğretim metotları veya kendi araştırmaları ve okumaları farklılık oluşturmakta ve dünyayı anlamaya çalışmaktadırlar. Bu süreçte modernizmin daha ağır bastığı görülmekte olup

ve gelenekselliğin ve kültürün peşinden gitmedikleri gözlemlenebilmektedir, KÇD ile ilgili ortaya çıkan farklılık bundan kaynaklı olabilir. Akpırınç ve Mancı (2019) yerel halka yönelik yapmış oldukları araştırmalarında eğitim durumunun kültürel farklılıklara yönelik tutumlarda farklılık oluşturmadığını belirlemişlerdir. Gülduran ve Gürdoğan, (2021) çalışmalarında kültür ve turizm il müdürlüğü çalışanlarının somut olmayan kültürel miras ile ilgili tutumlarının eğitim değişkenine göre beş boyuttan sadece birine göre farklılık olduğunu tespit etmişlerdir.

Genel olarak katılımcıların kültürel değerlere yönelik algılarına bakıldığında yerel yönetimin katkısı boyutuna yönelik algının ($\bar{x}$:2,50) diğer boyutlara göre (KDYT: $\bar{x}$:4,26, KÇD: $\bar{x}$:4,18) daha düşük düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. Bu bulgulara göre yerel yönetim kültürel değerlerin korunmasında ve yaşatılmasında yeteri kadar çalışmamaktadır veya çalışıyorsa da katılımcıların bundan haberi olmamaktadır. Bu durum yerel yönetimlerin sosyal ve kültürel konularda daha fazla çalışmaları gerektiğini ve/veya yapılan çalışmaları da daha fazla görünür kılmaları gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kültürel değerlere sahip çıkmanın en önemli yolu bunu sürdürülebilir kılmaktadır. Cizre ve çevresi özelinde el sanatları (tahta, demir, bakır işlemleri, şal-şepik yapımı, kilim dokuma vs.) ile yapılan ürünlerin yapımına devam edilmesi, dengbejlilik geleneğinin icra edilmesi ve diğer kültürel ritüellerin devam ettirilmesi gerekmektedir. Bunlar yapılırken çeşitli gönüllülük çalışmaları ve projelerle yapılması, devlet ve özel sektörün desteğinin alınması önemli olmakla birlikte kültürün ekonomik bir kazanç haline getirilmesi sürdürülebilirlik için oldukça önem arz etmektedir. Bu minvalde kültürel değerlerin ticarileştirilmesi gibi bir durum ortaya çıksa da sanayileşme ve teknolojinin bu denli geliştiği bir zamanda kültürel değerlerin sürdürülebilmesi için kaçınılmaz görülmektedir. Bu noktada turizm sektörü önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle kültür turistlerinin kültürel değerlere olan merakı ve satın alma niyetleri alışverişin yapılmasını sağlarken aynı zamanda yerel kültürel değerlerin devam ettirilmesine olanak sağlamaktadır. Nitekim turizm sektörü birçok zanaatkarın ürettiklerini satabildiği ve zanaatını gelecek nesillere aktarabileceği bir araçtır.

Araştırma sonuçları kültürel değerlere yönelik farkındalığın yerelde yaşam süresi, kuşak, medeni durum, cinsiyet ve eğitim değişkenlerine göre farklılaşabildiğini göstermektedir. Kültürel değerlere yönelik tutum düzeylerinin düşük olduğu; Y ve Z kuşağına, yerelde yaşam süresi 5 yıl ve altında olanlara, kadınlara, bekarlara ve eğitim düzeyi düşük kişilere yönelik kültürel değerlerin korunması ve kültürel miras ile ilgili konularda farkındalık çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu çalışmalar; grupların kültürel etkinliklere dahil edilmeleri, kültürel unsurların üretildiği zanaatların öğretilmesi ve kültürel mirasın ve değerlerin korunmasına yönelik eğitimlerin verilmesini içerebilir. Böylelikle kültürel değerlerin korunması ve geleceğe aktarılması daha kolay hale gelecektir.

Literatürde yerel halkın kültürel değerlerine yönelik farkındalığın araştırılarak yerelde yaşam süresi, kuşak, medeni durum, cinsiyet ve eğitim değişkenleri çerçevesinde ele alındığı çalışma sayısı sınırlı olduğundan çalışmanın literatüre katkı sağladığı düşünülmektedir. Araştırmanın kültür ve turizm konusunda yapılacak olan plan ve politikalar için yerel halkın özelliklerinin dikkate alınarak politikaların geliştirilmesine katkı sunması beklenmektedir. Nitekim Cizre kültürel ve tarihsel olarak önemli bir yer ve henüz turizme yeni açılmaktadır. Turizmin gelişmesi ile yok olmaya yüz tutmuş somut olmayan kültürel mirasın tekrar gün yüzüne çıkması beklenmektedir.

Bu çalışmada, her çalışmada olduğu gibi, bazı sınırlılıklar mevcuttur. Araştırma alanımız, Cizre ile ve nicel araştırma yöntemi ile sınırlıdır. Şırnak ilindeki diğer ilçelerde de çalışılıp, gelecekte gelişecek olan kültürel ve inanç turizmi rotalarında yaşayan yerel halkın kültürel değerlere yönelik algıları ortaya konulabilir. Ayrıca nitel araştırma yönteminden faydalanılarak daha derinlemesine bilgi elde edilebilir. Bunun yanında nedensel(regresyon) modellerle kişilik, kültür yapısı, sosyal yapı gibi diğer değişkenlerin kültürel değerlere yönelik farkındalıkları nasıl etkileyebileceği araştırılırsa konu daha da açıklığa kavuşacaktır.

6. Kaynakça

- Ablak, S. Dikmenli, Y. ve Çetin, T. (2014), 'Üniversite Öğrencilerinin Kırşehir'in Tarihi ve Kültürel Turizm Değerlerine Yönelik Farkındalıkları' Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (2), ss.171-186.
- AFAD (2021). İl Afet Risk Azaltma Planı, https://sirnak.afad.gov.tr/kurumlar/sirnak.afad/E--Kutuphane/II-Planlari/IRAP-_II-Afet-Risk-Azaltma-Plani_.pdf, erişim tarihi: 19.11.2022.
- Akpirinç, E. ve Mancı, A. R. (2019), 'Yerel Halkın Kültürel Miras Farkındalığı ve Deneyimi: Şanlıurfa Örneği' International Journal of Contemporary Tourism Research, 3 (2), ss. 245-260.
- Aka, B. (2017), 'Bebek Patlaması, X ve Y Kuşağı Yöneticilerin Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin Kamu ve Özel Sektör Farklılıklarına Göre İncelenmesi: Bir Araştırma' Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 9 (20), ss. 118-135.
- Atsız, O., Kahraman, O. C. ve Beşcanlar, S. (2022), 'Kırsal Destinasyonda Yerel Halkın Yer Kimliği Algısının Turizmin Gelişimine Desteği: İkamet Edilen Sürenin Rolü', GSI Dergileri Seri A: Turizm, Rekreasyon ve Spor Bilimlerinde Gelişmeler, 5 (2), ss. 190-203.
- Aygün, S. E. (2013), 'Kuşaklar Arasındaki Farklılıklar ve Örgütsel Yansımaları' Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2 (1), ss. 93-112.
- Bal, F. (2021), Yerel Halkın Kültürel Mirasa Yönelik Farkındalık Düzeyi: Diyarbakır İli Örneği, Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- Birkök, M. C. (2017), 'Kültürel Farkındalık',1.Uluslararası 4.Ulusal Kültürlerarası Hemşirelik Kongresi, 21-24 Ekim 2017, Şanlıurfa.
- Bowlby, J. (1969), Attachment, Attachment and Loss: Vol. 1. New York Basic Books,
- Brown, T. A. (2006). Confirmatory factor analysis for applied research. New York: Guilford Press.
- Buckley, P. J., Clegg, J., ve Tan, H. (2010) 'Foreign direct investment, China and the world economy.' İçinde Buckley, P. J (Editör) Cultural Awareness in Knowledge Transfer to China—The Role of Guanxi and Mianzi, ss. 165-191, London: Palgrave Macmillan,
- Büyüköztürk, S. (2005). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El kitabı, Pegem Yayıncılık: Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Pegem Akademi Yayıncılık Ankara.
- Can, A. (2016). SPSS ile Bilimsel Araştırma Süresince Nicel Veri Analizi Pegem Akademi.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012), 'Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve Lisrel Uygulamaları' Pegem Akademi Yayıncılık: Ankara.
- Diñç, E. ve Keçe, M. E. M. (2011), 'Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgisi ve Farkındalıklarının İncelenmesi' Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4 (2), ss.267-285.

- Dourish, P., ve Bellotti, V. (1992), 'Awareness and Coordination in Shared Workspaces. Proceedings of the 1992' ACM Conference on Computer-Supported Cooperative Work, ss. 107-114.
- Gülduran, Ç. A., ve Gürdoğan, A. (2021), 'Çalışanların Somut Olmayan Kültürel Miras Tutumlarının Belirlenmesi: Muğla İli Kültür ve Turizm Müdürlüğü Örneği' Journal of Recreation and Tourism Research, 8(1), ss.94-119
- Gültekin, N. T., ve Uysal, M. (2018), 'Kültürel Miras Bilinci, Farkındalık ve Katılım: Taşkale Köyü Örneği' OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8 (15), ss. 2030-2065.
- Hofstede, G. (2001) 'Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations, Second Edition' Thousand Oaks, Ca: Sage Publications.
- Icomos (1987) 'Charter for the Conservation of Historic Towns and Urban Areas' https://www.icomos.org/charters/towns_e.pdf (20.09.2022)
- İşçi, C. Güzel, B., ve Ataberk, E. (2018), 'Mekana ve Yerel Halka Bağlılık, Kültürel Mirasa Yönelik Tutumu Etkiler Mi?' Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21 (40), ss. 583-606.
- Kahraman, E., Kılıç, A., ve Akyol, C. (2018), 'Tarihi ve Kültürel Farkındalık (Niğde'nin Tarih ve Kültür Karıncaları-2 Projesi Örneği)' Journal of Awareness, 3 (5), ss .665-682.
- Kamel, N. (2019), 'Assessing Cultural Awareness Towards Heritage Sites Among Local Communities for Sustainable Tourism Development "The Case of Qaitbay Castle in Alexandria"' International Journal of Heritage and Museum Studies, 1(1), ss. 191-205.
- Karaca Yılmaz, Ş., Akkuş, G., Şahbudak, E., ve Işkın, M. (2017), 'Kültürel Miras Farkındalığı: Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama Çalışması' Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 9 (16), ss .86-100.
- Karademir, D. (2019), 'Cizre Şehrinin Kuruluş ve Gelişimi' Journal of Awareness, 4 (4), ss. 433-454.
- Karadeniz, C. B. (2020), 'Assessment for Awareness and Perception of the Cultural Heritage of Geography Students' Review of International Geographical Education Online', 10(1 (Özel Sayı)), ss .40-64.
- Keçe, M. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ankara'nın Tarihi ve Kültürel Turizm Değerlerine Yönelik İlgisi ve Farkındalıkları. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 16 (1).
- Mahiroğulları, A. (2005). Küreselleşmenin kültürel değerler üzerine etkisi. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 50, 1275-1288.
- Morsümbül, Ş. (2014), 'Kültürel Değerlerin Üç Kuşak Arasındaki Değişimi Üzerine Bir İnceleme: Ankara Örneği' Hacettepe University Journal of Turkish Studies/Hütad Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 11(21).
- Polat, S. (2018), 'The Attitudes and Awareness of the Teacher Candidates About Cultural Heritage' World Journal of Education, 8 (5), ss .49-62.
- Quappe, S. ve Cantatore, G. (2005), 'What is Cultural Awareness, Anyway? How Do I Built it?', http://www.insynctraining.nl/artikelen/what_is_cultural_awareness.pdf, Erişim Tarihi: 12.09.2022.
- Rzayeva, S. (2020), 'Küreselleşmenin Kültürel Akışları ve Somut Olmayan Kültürel Miras Üzerindeki Etkileri' Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 13 (29), ss. 33-52.
- Saban, S., Saban, S., ve Güneş, H. (2013), 'Tarih ve Medeniyet Bağlamında Cizre' Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 4 (7), ss. 154-162.
- Sekaran, U. (2003), 'Research Methods for Business: A Skill Building Approach (Fourth Edition)' USA: Hermitage Publishing Services.
- Shimray, S. R. (2019), 'Ways to Create Awareness on Cultural Heritage: An Overview' Library Philosophy and Practice, 4-26.

- Srivastava, S. (2015), 'A Study of Awareness of Cultural Heritage Among the Teachers at University Level' Universal Journal of Educational Research, 3 (5), ss. 336-344.
- Taş, H. Y., Demirdöğmez, M. ve Küçüköğlü, M. (2017), 'Geleceğimiz Olan Z Kuşağının Çalışma Hayatına Muhtemel Etkileri' OPUS: Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 7 (13), ss. 1031-1048.
- TÜİK (2021), 'Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri', <https://data.tuik.gov.tr/bulten/index?p=adrese-dayal%b1-n%b3%bcfus-kay%b1t-sistemi-sonu%a7lar%b1-2021-45500&dil=1>
- Türk Dil Kurumu (2022), 'Türkçe Dil Kurumu Sözlükleri', <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 13.09.2022.
- UNESCO (2003), 'Text of the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage', <https://ich.unesco.org/en/convention> (09.09.2022).
- Uysal, K. (2018), Kültürel Mirasın Turizm Amaçlı Kullanılmasında Yerel Halkın Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi: İznik Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

T.C.
ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı: 2021/5

Tarih: 26/02/2021

ÇALIŞMANIN ADI: "Halkın Kültürel Değerlere ve Kültür Turizmine Bakış Açısının Belirlenmesi; Cizre Araştırması"

Sorumlu Araştırmacı: Doç. Dr. Sedat ÇELİK

Sayın: Doç. Dr. Sedat ÇELİK

"Halkın Kültürel Değerlere ve Kültür Turizmine Bakış Açısının Belirlenmesi; Cizre Araştırması" isimli çalışmanız Üniversitemiz Etik Kurulu tarafından incelenmiş olup ve etik yönünden uygunluğuna karar verilmiştir.